

ชื่อเรื่อง รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
(Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
กศน.จังหวัดอุดรธานี
ผู้วิจัย นายวรินทร์ วิรุณพันธ์
หน่วยงาน สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ปีที่พิมพ์ 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี 2. พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี 3. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี และ 4. ประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ขั้นตอนการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 21 คน (ข้อมูลปีงบประมาณ 2563) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน (ตัวผู้วิจัย) ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ จำนวน 20 คน (ประชากรที่ให้ข้อมูล) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมได้แก่ 1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี 2. แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : $\mu : \bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : $\sigma : S.D$) การหาค่าความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง $PNI_{Modified}$ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1. แบบสอบถามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด

อุดรธานี รอบที่ 1 (คำถามปลายเปิด) 2. แบบสอบถามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี (รอบที่ 2) 3. แบบสอบถามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี (สรุปค้นตามติ รอบที่ 3) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) และค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) **ระยะที่ 3** การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประชากร คือ คณะกรรมการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้ากลุ่มงาน สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2 คน และ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 1 คน การประเมินความพึงพอใจ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 21 คน ข้าราชการครู จำนวน 32 คน ข้าราชการบรรณารักษ์ จำนวน 7 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 7 คน พนักงานราชการ จำนวน 366 คน จ้างเหมาบริการ (ครูผู้สอน) จำนวน 173 ประชากรรวมจำนวน 606 คน (ข้อมูลปีงบประมาณ 2563) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 19 คน ข้าราชการครู จำนวน 30 คน ข้าราชการบรรณารักษ์ จำนวน 7 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 7 คน พนักงานราชการ จำนวน 186 คน จ้างเหมาบริการ (ครูผู้สอน) จำนวน 118 กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 367 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี; และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 2. แบบบันทึกการประชุมเพื่อพิจารณาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 3. แบบประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 และ 4. แบบสอบถามความพึงพอใจรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : μ : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation : σ : S.D) **ระยะที่ 4** ประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของ

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน คัดเลือกโดยวิธีเจาะจง และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 22 คน ข้าราชการครู จำนวน 32 คน ข้าราชการบรรณารักษ์ จำนวน 7 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 6 คน พนักงานราชการ จำนวน 388 คน จ้างเหมาบริการ (ครูผู้สอน) จำนวน 166 ประชากรรวมจำนวน 655 คน (ข้อมูลปีงบประมาณ 2564) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 20 คน ข้าราชการครู จำนวน 30 คน ข้าราชการบรรณารักษ์ จำนวน 7 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 6 คน พนักงานราชการ จำนวน 192 คน จ้างเหมาบริการ (ครูผู้สอน) จำนวน 113 กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 368 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจีซี; และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970 : 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี (รอบที่ 1) 2. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี (สรุปจันทามติ รอบที่ 2) และ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ด้วยค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quartile Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : μ : \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation : σ : S.D)

ผลการวิจัย พบว่า

ระยะที่ 1 สภาพที่เป็นจริงของการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.90$, $\sigma = .184$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 3.45$, $\sigma = .510$) รองลงมาคือด้านการศึกษาต่อเนื่อง ($\mu = 2.92$, $\sigma = .366$) และด้านการศึกษาจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 2.83$, $\sigma = .294$) ในส่วนของสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = .084$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 4.90$, $\sigma = .307$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\mu = 4.85$, $\sigma = .366$) และด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ($\mu = 4.79$, $\sigma = .126$) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี

พบว่า มีความต้องการจำเป็นทุกรายการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.698 – 0.405 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นที่พบว่า มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการศึกษาตามอรรถาธิบาย (0.698) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (0.681) ลำดับที่ 3 คือ ด้านการศึกษาต่อเนื่อง (0.633) ลำดับที่ 4 คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป (0.420) ลำดับที่ 5 คือ ด้านการบริหารงบประมาณ (0.405)

ระยะที่ 2 รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ผู้การปฏิบัติ ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ไว้ 5 ด้าน 13 ตัวชี้วัด คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาตามอรรถาธิบาย จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 1 ตัวชี้วัดและด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 1 ตัวชี้วัด มีเกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง พอใช้ ดี ดีมาก ดีเด่น และเกณฑ์ค่าความสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ 5 ระดับ คือ ระดับเพชร ระดับทอง ระดับเงิน ระดับทองแดง และระดับตะกั่ว

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี จากรูปแบบที่สร้างขึ้นระยะที่ 2 คือ รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ประจำปีงบประมาณ 2563 ผลความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ภาพรวมทั้งจังหวัดจำแนกตามองค์ประกอบ การประเมิน มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์อยู่ในระดับทอง ($\mu = 4.72$, $\sigma = .324$) โดยด้านการศึกษาต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.81$, $\sigma = .166$) รองลงมาเป็นด้านการบริหารงบประมาณ ($\mu = 4.60$, $\sigma = .802$) และการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 4.60$, $\sigma = .491$) และรองลงมาอีกคือด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 3.10$, $\sigma = .802$) และด้านการศึกษาตามอรรถาธิบาย ($\mu = 1.52$, $\sigma = .531$) และความพึงพอใจของผู้รับการประเมินทั้ง 20 อำเภอ พบว่า มีความพึงพอใจในการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .427)

ระยะที่ 4 การประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด

อุดรธานี โดยได้มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้รูปแบบที่ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ผู้ปฏิบัติ การกำหนดเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพการทำงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ไว้ 5 ด้าน 17 ตัวชี้วัด คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 4 ตัวชี้วัด และด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 2 ตัวชี้วัด มีเกณฑ์ระดับคุณภาพ ไว้ 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง พอใช้ ดี ดีมาก ดีเด่น และเกณฑ์ค่าความสำเร็จของงานตามเป้าหมายที่วางไว้ 5 ระดับ คือ ระดับเพชร ระดับทอง ระดับเงิน ระดับทองแดง และระดับตะกั่ว ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.92, \sigma = .207$) และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93, S.D. = .278$) และความพึงพอใจของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63, S.D. = .219$)

ดังนั้นผลสรุปการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี ไว้ 5 ด้าน 17 ตัวชี้วัด คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 3 ตัวชี้วัด ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 4 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 4 ตัวชี้วัด และด้านการบริหารงานทั่วไป จำนวน 2 ตัวชี้วัด มีเกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ต้องปรับปรุง พอใช้ ดี ดีมาก ดีเด่น และมีการกำหนดเกณฑ์ค่าความสำเร็จของงาน ไว้ 5 ระดับ คือ ระดับเพชร ระดับทอง ระดับเงิน ระดับทองแดง และระดับตะกั่ว สรุปได้ว่ารูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นำผลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาการบริหารจัดการสำหรับสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : รูปแบบ, การพัฒนารูปแบบ, การบริหาร, การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์